

Tổng quan các nghiên cứu về giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm

Lê Vũ Anh

Email: vule.lemoine@gmail.com

Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Nghệ An

Số 253, Phùng Chí Kiên, Hưng Lộc,

thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An, Việt Nam

TÓM TẮT: Giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm là nội dung giáo dục quan trọng trong nhà trường phổ thông. Để nâng cao chất lượng giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm, cần tăng cường quản lý việc thực hiện nội dung này. Tuy nhiên, giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm hiện đang là vấn đề vừa mới, vừa khó đối với các trường phổ thông nước ta, nhất là đối với các trường trung học phổ thông. Tổng quan các nghiên cứu về giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm nhằm thấy rõ tình hình nghiên cứu về vấn đề này, trên cơ sở đó xác định những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu.

TỪ KHÓA: Giáo dục nghệ thuật, quản lý, quản lý giáo dục nghệ thuật, trải nghiệm, quản lý giáo dục nghệ thuật theo hướng trải nghiệm.

→ Nhận bài 28/4/2024 → Nhận bài đã chỉnh sửa 10/5/2024 → Duyệt đăng 25/5/2024.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12420116>

1. Đặt vấn đề

Giáo dục thẩm mỹ nói chung, giáo dục nghệ thuật nói riêng luôn được các quốc gia trên thế giới quan tâm. Mục tiêu của giáo dục nghệ thuật là nhằm góp phần hình thành, phát triển các phẩm chất chủ yếu và năng lực chung cho học sinh. Đồng thời, thông qua việc trang bị những kiến thức cốt lõi, kỹ năng cơ bản về các lĩnh vực nghệ thuật, tập trung hình thành, phát triển năng lực thẩm mỹ và phát hiện, bồi dưỡng năng khiếu nghệ thuật cho học sinh; giáo dục thái độ tôn trọng, khả năng kế thừa và phát huy những giá trị văn hóa, nghệ thuật truyền thống của dân tộc trong quá trình hội nhập và giao lưu với thế giới, đáp ứng mục tiêu giáo dục hài hòa về đức, trí, thể, mỹ cho học sinh.

Tổng quan các nghiên cứu về giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm có ý nghĩa quan trọng. Thông qua tổng quan, có thể thấy được tình hình nghiên cứu về vấn đề giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm và quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm; xác định những vấn đề cần tiếp thu và những nội dung cần tập trung giải quyết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện nghiên cứu này, tác giả đã sử dụng một số phương pháp nghiên cứu lý luận như: Phân tích - tổng hợp lý thuyết, khái quát hóa các nhận định độc lập

để tổng quan các nghiên cứu trên thế giới và ở trong nước về giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm.

2.2. Kết quả nghiên cứu

2.2.1. Các nghiên cứu về giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông

Ở nước ngoài cũng như ở trong nước, đã có nhiều công trình nghiên cứu về giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông. Các nghiên cứu này theo những hướng sau:

a. Tầm quan trọng của giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông

Tác giả Mahgoub khi nghiên cứu về tác động của nghệ thuật trong giáo dục đã nhấn mạnh tầm quan trọng của giáo dục nghệ thuật, đó là góp phần phát triển sự nhạy cảm của học sinh; giúp học sinh thông qua trải nghiệm sáng tạo cá nhân để hiểu được các tác phẩm nghệ thuật ở các khía cạnh khác nhau [1].

Tác giả Taşkesen, O., & Uluçay, T., cho rằng, giáo dục nghệ thuật là yếu tố giải phóng cá nhân và tăng cường sự giao tiếp xã hội của học sinh; đồng thời góp phần nâng cao sức khỏe tinh thần cho học sinh.[2].

Theo tác giả Kuo, A. C. S., giáo dục nghệ thuật không chỉ là việc truyền đạt kiến thức về nghệ thuật mà còn mang lại nhiều giá trị khác như phát triển tư duy sáng tạo, tăng cường khả năng giao tiếp, thúc đẩy sự sáng tạo và sự tự tin cho học sinh [3].

Coutts & Torres de Eça nhấn mạnh, giáo dục nghệ

thuật có thể trang bị cho học sinh kiến thức về nghệ thuật và thế giới đương đại, tư duy phê phán, sử dụng các kỹ năng giải quyết vấn đề và phát triển các kỹ năng chung sống hòa hợp trong một thế giới có nhiều sự khác biệt [4].

Tác giả Maha Al Dabbagh cho rằng, việc triển khai các môn nghệ thuật trong chương trình giảng dạy ở các trường phổ thông đóng vai trò như một công cụ để chuẩn bị tốt hơn cho học sinh kiến thức về các nền văn hóa cùng với các chuẩn mực, giá trị xã hội, cho phép học sinh đạt được thành công lâu dài...[5].

Các tác giả Harland, J., Kinder, K., Lord, P., Stott, A., Schagen, I., Haynes, J., Paola, R, khi nghiên cứu giáo dục nghệ thuật cấp trung học trên một quy mô lớn ở Anh và xứ Wales đã chỉ ra tác dụng tích cực của lĩnh vực giáo dục này đối với học sinh: Phát triển năng khiếu thẩm mỹ cho học sinh; mở rộng hiểu biết của học sinh về các loại hình nghệ thuật; hình thành ở học sinh kỹ năng sáng tạo và tư duy, kỹ năng giao tiếp và diễn đạt,...[6].

Tác giả Helen D. Hume cũng nhấn mạnh tầm quan trọng của giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông: Giúp phát triển khả năng ra quyết định; Học trực quan đang trở nên nổi bật hơn; Nhận thức về văn hóa được thực hành; Sáng tạo và thử nghiệm; Thúc đẩy sự cam kết và trách nhiệm...[7].

Ở trong nước, tác giả Đỗ Ánh Tuyết cho rằng, việc đánh giá cao tầm quan trọng của giáo dục nghệ thuật không phải là điều mới trong lịch sử phát triển xã hội loài người. Từ thời cổ đại, các triết gia đã coi giáo dục nghệ thuật là một trong những phương thức hiệu quả nhất cho việc giáo dục con người trở thành người tốt. Với mục tiêu phát triển con người toàn diện như hiện nay, vai trò của giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông lại càng trở nên quan trọng hơn [8].

Theo tác giả Quỳnh Linh, giáo dục nghệ thuật có thể cải thiện thành tích học tập của học sinh; phát triển sự sáng tạo, tưởng tượng và tự tin ở học sinh; cầu nối giữa sự khác biệt văn hóa,...[9].

Tác giả Trâm Thị Trạch Oanh nhấn mạnh, giáo dục nghệ thuật là thành tố quan trọng của giáo dục toàn diện “đức, trí, thể, mỹ”, tác động đến việc hình thành nhân cách, nhân sinh quan của con người. Những cảm nhận về cái đẹp từ Âm nhạc, Mỹ thuật, có thể khơi gợi trong học sinh những tình cảm, suy nghĩ tốt đẹp để từ đó có ứng xử đẹp trong cuộc sống. Ngoài ra, giáo dục nghệ thuật còn có khả năng mạnh mẽ trong việc thúc đẩy, phát triển năng lực sáng tạo, khát vọng vươn lên của mỗi con người [10].

b. Tích hợp giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông

Viện Seneca của Hoa Kỳ cho rằng, có 10 lý do để tích hợp giáo dục nghệ thuật trong trường học, đó là: 1) Hoạt

động trong lĩnh vực nghệ thuật giúp người học phát triển các kỹ năng giải quyết vấn đề một cách sáng tạo; 2) Việc giảng dạy thông qua các môn nghệ thuật có thể trình bày các khái niệm khó một cách trực quan, giúp học sinh dễ hiểu hơn; 3) Hướng dẫn nghệ thuật giúp học sinh phát triển các kỹ năng vận động, kỹ năng ngôn ngữ, kỹ năng xã hội, ra quyết định, chấp nhận rủi ro và khả năng sáng tạo; 4) Nghệ thuật thị giác dạy người học về màu sắc, bố cục, phối cảnh và sự cân bằng; 5) Tích hợp nghệ thuật với các bộ môn khác tạo điều kiện cho những học sinh có thể không tham gia học tập trên lớp; 6) Tích hợp nghệ thuật thúc đẩy tư duy phản biện, dạy học sinh dành thời gian để cẩn thận và kỹ lưỡng hơn trong cách họ quan sát thế giới; 7) Các môn nghệ thuật cung cấp những thách thức cho người học ở mọi cấp; 8) Giáo dục nghệ thuật kết nối học sinh với nền văn hóa của chính họ cũng như với thế giới rộng lớn; 9) Thường xuyên tham gia vào các loại hình nghệ thuật sẽ nâng cao thành tích học tập của học sinh; 10) Giáo dục nghệ thuật tốt hơn dẫn đến ít vi phạm kỉ luật hơn và tỉ lệ đi học, tỉ lệ tốt nghiệp và điểm thi thường cao hơn [11].

Silverstein, L.B & Layne, S. xem tích hợp giáo dục nghệ thuật là một cách tiếp cận giảng dạy quan trọng, trong đó học sinh xây dựng, chứng minh và thông hiểu thông qua hình thức nghệ thuật. Học sinh tham gia vào một quy trình sáng tạo kết nối một loại hình nghệ thuật với một lĩnh vực chủ đề khác, đồng thời đáp ứng mục tiêu phát triển ở cả hai [12].

Nghiên cứu của Nompula Y. cho thấy rằng, việc tích hợp lý thuyết với thực hành trong một môn nghệ thuật có thể tận dụng hiệu quả thời gian dạy học và tăng thêm sự hợp tác giữa bốn môn Nghệ thuật (Âm nhạc, Kịch, Khiêu vũ, Nghệ thuật thị giác) [13].

Theo Zhu, Z., trường học có thể rèn luyện cho học sinh các kỹ năng tư duy phê phán, sáng tạo, hợp tác và giao tiếp bằng cách tích hợp nghệ thuật trong quá trình học tập. Sự tương thích của môn nghệ thuật mang đến những khả năng và triển vọng phát triển vô hạn trong việc tích hợp nghệ thuật với các môn học khác [14].

Ở một khía cạnh khác, Chung, S. K cho rằng, việc tích hợp kỹ thuật số vào giáo dục nghệ thuật mang lại tiềm năng to lớn trong việc thúc đẩy khả năng đa văn hóa, sự nhạy cảm về thẩm mỹ, khả năng phê bình và phương pháp sư phạm... [15].

Theo Chang, J.E & Lee, B., giáo dục STEAM (tích hợp Khoa học, Công nghệ, Kỹ thuật, Toán học với nghệ thuật) là một chủ đề nóng trong lĩnh vực giáo dục vì nghệ thuật có khả năng mở ra những cách dạy, học và tư duy mới vì giáo dục nghệ thuật có khả năng: 1) Thu hút sự tò mò; 2) Quan sát và thể hiện chính xác; 3) Nhận thức đối tượng một cách khác biệt; 4) Thể hiện cảm xúc và xây dựng ý nghĩa cá nhân; 5) Làm việc hiệu quả với người khác hoặc một mình [16].

Ở trong nước, tác giả Phạm Bích Huyền cho rằng, giáo dục nghệ thuật được tích hợp với các môn học khác để đạt đến mục tiêu giáo dục chung như phát triển suy nghĩ sáng tạo, kỹ năng giải quyết vấn đề, thúc đẩy hiểu biết về bản thân, điều chỉnh hiểu biết xã hội, nuôi dưỡng ý thức cộng đồng... Ví dụ, sử dụng nghệ thuật sân khấu để giáo dục về lịch sử và văn học, sử dụng mỹ thuật để hỗ trợ việc học Toán, sử dụng giá trị của di sản văn hóa nhằm giáo dục lòng yêu nước và tự hào dân tộc [17].

c. Yêu cầu đối với giáo viên dạy các môn nghệ thuật

Theo Donovan, R.W & Davis, D. J., giáo viên dạy các môn Nghệ thuật ở trường phổ thông, một mặt phải am hiểu loại hình nghệ thuật thể hiện trong môn học, mặt khác phải có khả năng thực hành loại hình nghệ thuật thể hiện trong môn học [18].

Tác giả Richmond, S. nhấn mạnh, giáo viên dạy các môn Nghệ thuật phải được đào tạo chính quy để có kiến thức và kỹ năng nghệ thuật cũng như năng lực tổ chức để thúc đẩy sự sáng tạo cá nhân của học sinh; cần chuẩn bị cho giáo viên ở cả hai nền tảng kiến thức, kỹ năng của nghệ thuật và giáo dục [19].

Nompula, Y. cho rằng, năng lực và năng khiếu nghệ thuật của giáo viên rất quan trọng trong việc thực hiện giáo dục nghệ thuật thành công. Vì thế, các cơ sở đào tạo giáo viên dạy các môn giáo dục nghệ thuật phải hướng tập trung vào việc phát huy, phát triển năng lực và năng khiếu nghệ thuật của giáo viên. Trong quá trình hoạt động nghề nghiệp, cần nhấn mạnh tầm quan trọng của sự trao đổi cả chính thức và không chính thức giữa giáo viên và các chuyên gia nghệ thuật và việc phát triển chuyên môn phải được coi là một công việc liên tục [13].

Hiệp hội Giáo dục Nghệ thuật Quốc gia Hoa Kỳ đã đưa ra các tiêu chuẩn đối với giáo viên dạy các môn Nghệ thuật: 1) Có bằng cấp cao, có kiến thức và thực hành sâu rộng về nghệ thuật và giáo dục nghệ thuật, đồng thời chứng tỏ được năng lực giảng dạy các môn Nghệ thuật ở trường phổ thông; 2) Có hiểu biết sâu rộng về nền tảng của giáo dục nghệ thuật và các loại hình nghệ thuật, lịch sử nghệ thuật, phê bình nghệ thuật và thẩm mỹ; 3) Có kiến thức sâu rộng về cách người học tiếp thu và phát triển sự hiểu biết đa dạng trong các quá trình nghệ thuật, thẩm mỹ; 4) Có sự hiểu biết sâu rộng các vấn đề về chương trình và phương pháp dạy học trong giáo dục nghệ thuật ở các môi trường giáo dục và cộng đồng khác nhau... [20].

Ở Việt Nam, tác giả Phạm Văn Tuyên cho rằng, giáo viên dạy các môn nghệ thuật ở trường phổ thông cần xác định rõ vị trí, vai trò của cá nhân trong cộng đồng nghề nghiệp và trách nhiệm của mình trong giáo dục nghệ thuật; phát huy thế mạnh, sở trường của mình vốn được hình thành từ môi trường giáo dục chuyên nghiệp

về các lĩnh vực nghệ thuật trong cộng đồng xã hội; đóng góp tiếng nói mạnh mẽ của mình để khẳng định rằng, đã là con người bình thường trong xã hội hiện đại thì không thể thiếu năng lực thẩm mỹ... [21].

2.2. Các nghiên cứu về giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm

Vấn đề giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm đã được các tác giả nghiên cứu trên các phương diện sau:

a. Ý nghĩa của giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm

Theo các tác giả S.Z Maaruf, S. Z., Ezani, K., giáo dục nghệ thuật theo hướng trải nghiệm giúp cho học sinh phổ thông có được những kiến thức trực quan khi tạo ra một tác phẩm nghệ thuật; đồng thời có ý nghĩa hơn khi học sinh được tiếp xúc với các tình huống thực tế, chẳng hạn như quy trình sáng tạo trong khi tạo ra một tác phẩm nghệ thuật có lợi cho cả cộng đồng trường học [22].

Tác giả Lachapelle, R. cho rằng, sự xuất sắc trong giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông chỉ có thể đạt được thông qua trải nghiệm thực tế của chính các em; nhất là những trải nghiệm trong cảm thụ, đánh giá và sáng tạo một tác phẩm nghệ thuật [23].

Nompula, Y., cho rằng, tập trung vào học tập trải nghiệm là một phương pháp sư phạm cần được đặc biệt quan tâm trong giáo dục nghệ thuật. Điều này có nghĩa là người học cần tham gia vào các hoạt động thực tế ngay cả khi tiếp xúc với các kiến thức lí thuyết [13].

Theo Coutts & Torres de Eça việc tạo điều kiện cho học sinh tham gia vào các hành trình khác biệt bằng trải nghiệm nghệ thuật có thể là một công cụ cho phép giáo viên thách thức người học, khơi gợi các tình huống để người học tư duy độc lập và đối thoại tích cực trong quá trình học tập [4].

b. Các hình thức trải nghiệm trong giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông

Hình thức trải nghiệm trong giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông đã được sự quan tâm của nhiều tác giả. Các tác giả J.G Boggs, A. E Mickel cho rằng, trong giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông, kịch tương tác là một hình thức trải nghiệm đem lại nhiều lợi ích. Trong kịch tương tác, học sinh có thể bày tỏ quan điểm của mình trước các vấn đề của cuộc sống mà các em quan tâm, thông qua việc tham gia vào sự diễn xuất hoặc đề xuất “cái kết” cho tác phẩm sân khấu [24].

Theo tác giả M. Luehrman, tham quan bảo tàng, nhất là bảo tàng mỹ thuật là hình thức trải nghiệm rất hiệu quả trong giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông. Khi tham quan bảo tàng, các em có cơ hội được khơi gợi tình yêu nghệ thuật, óc thẩm mỹ và làm giàu kiến

thức, hình thành nên ý thức yêu mến, trân trọng những giá trị di sản của dân tộc mình [25].

Tác giả Al - Radaideh, B. N. cũng nghiên cứu về vai trò của các bảo tàng nghệ thuật trong việc giảng dạy nghệ thuật và phân tích sự đóng góp của chúng như một phần không thể thiếu trong việc giảng dạy nghệ thuật cho học sinh. Kết quả của nghiên cứu cho thấy, việc học tập tại các bảo tàng nghệ thuật là một hệ thống giáo dục song song với trường học, có khả năng cung cấp các chương trình chất lượng và mang lại trải nghiệm thực tế. Hợp tác giữa các trường học và bảo tàng nghệ thuật là chìa khóa để đạt được sự thành công trong việc giảng dạy và học tập nghệ thuật, nơi mà học sinh có thể phát triển các kỹ năng khác nhau như giao tiếp, tự biểu đạt, phê phán và nhận thức về thẩm mỹ [26].

Chương trình giảng dạy nghệ thuật tại Saskatchewan (Canada) yêu cầu tất cả học sinh đều phải có cơ hội phát triển khả năng sáng tạo của riêng mình và tìm hiểu về các hoạt động của cộng đồng. Học sinh được khuyến khích hợp tác với các chuyên gia và học tập nghệ thuật địa phương để hòa mình vào các quá trình sáng tạo trong thế giới thực, góp phần phát triển kiến thức về các biểu hiện nghệ thuật. Hình thức học tập này cho phép diễn ra nhiều trải nghiệm giáo dục nghệ thuật chính thức và không chính thức như các dự án nghiên cứu hợp tác, trao đổi đa văn hóa để mang lại sức mạnh tổng hợp trong học tập giữa học sinh, giáo viên và nghệ sĩ chuyên nghiệp [27].

Nghiên cứu của Berry, P.N. cho thấy, cái hay của giáo dục nghệ thuật là có nhiều con đường khác nhau để các nhà giáo dục có thể mở rộng phạm vi giảng dạy như áp dụng mô hình lớp học đảo ngược (FLIP) với bốn trụ cột: 1) Môi trường học tập linh hoạt (Flexible Environment); 2) Văn hóa học tập (Learning Culture); 3) Nội dung có chủ ý (Intentional Content); 4) Nhà giáo dục chuyên nghiệp (Professional Educator). Mô hình này chuyên hướng dẫn trực tiếp từ học tập theo nhóm thành không gian học tập cá nhân, nơi học sinh được tham gia thực hành một cách sáng tạo; đồng thời thông qua sử dụng một số phương tiện, hình thức nghệ thuật như Graffiti, Đồ gốm và Nhiếp ảnh để giáo viên xây dựng giáo án dạy các môn nghệ thuật hiệu quả. Qua đó, hỗ trợ học sinh bổ sung kinh nghiệm, xác định nhu cầu và mục tiêu tương lai của họ [28].

Ở trong nước, tác giả Trần Thị Vân nghiên cứu mô hình trải nghiệm trong giáo dục nghệ thuật ở trường phổ thông. Dựa trên lý thuyết học tập trải nghiệm của Kolb và đặc thù của các môn học nghệ thuật, tác giả đã đề xuất mô hình hoạt động trải nghiệm trong dạy học các môn Nghệ thuật nói chung, Mỹ thuật nói riêng, gồm 04 bước như sau: Bước 1: Trải nghiệm; Bước 2: Phản ánh; Bước 3: Thực hành - sáng tạo; Bước 4: Đánh giá. Tuy nhiên, để phù hợp với đặc điểm tâm lý lứa tuổi

và khả năng thể hiện ngôn ngữ tạo hình của học sinh phổ thông, tác giả đã kết hợp bước “Phản ánh” và bước “Khái quát hóa kết quả trải nghiệm” trong mô hình học qua trải nghiệm của David Kolb thành một bước “Phản ánh”; bước “Thực hành chủ động” được chuyển hoá thành “Thực hành - sáng tạo” để phù hợp với đặc thù môn học [29].

Tác giả Đinh Văn Hiến cho rằng, giáo dục nghệ thuật thông qua nghệ thuật công cộng như điêu khắc, tượng đài, phù điêu, vườn tượng, tranh tường, nghệ thuật graffiti, các triển lãm trưng bày nghệ thuật ngoài trời... để giáo dục cho học sinh sự nhận thức, tình yêu đối với những giá trị mang tính bản sắc của nghệ thuật cổ truyền dân tộc. Từ đó, mỗi con người Việt Nam sẽ có ý thức hơn trong việc bảo tồn và phát huy các giá trị, bản sắc dân tộc trong sự hội nhập giữa các nền văn hóa trên thế giới [30].

Các tác giả Bùi Ngọc Chu, Lê Xuân Quý nghiên cứu mô hình câu lạc bộ trong giáo dục nghệ thuật ở trường phổ thông. Theo các tác giả, mô hình câu lạc bộ có nhiều ưu thế trong giáo dục nghệ thuật ở trường phổ thông: Học sinh được trải nghiệm trong môi trường nghệ thuật, được tham gia các hoạt động âm nhạc, mỹ thuật phù hợp với khả năng và lứa tuổi; từ đó hình thành, phát triển được các năng lực chung và năng lực âm nhạc, mỹ thuật đặc thù. [31].

2.3. Các nghiên cứu về quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm

Tác giả Maaruf, S. Z & Ezani, K., khi đề cập đến vấn đề quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông đã có một số nhận định đáng lưu ý sau: Quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật là một yếu tố để nâng cao chất lượng giáo dục nghệ thuật; trong quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật ở trường phổ thông cần đặc biệt coi trọng khâu tổ chức hoạt động nghệ thuật cho học sinh với nhiều hình thức phong phú, nhất là hình thức trải nghiệm nghệ thuật; quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật phải nhằm thúc đẩy tính tích cực, sáng tạo của giáo viên và học sinh trong giảng dạy - học tập cũng như thực hành nghệ thuật ở các mức độ khác nhau... [32].

Theo tác giả Zimmerman, E., quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông là một nội dung giáo dục có tính đặc thù (Về người dạy, người học; về tính tích hợp của các môn học; về phương pháp và hình thức tổ chức dạy học; môi trường và điều kiện dạy học...), tác giả đặc biệt nhấn mạnh đến quản lý các hoạt động trải nghiệm nghệ thuật của học sinh. Theo tác giả, quản lý tốt nội dung này sẽ góp phần nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục nghệ thuật cho học sinh ở trường phổ thông [33].

Tuy không trực tiếp nghiên cứu về quản lý hoạt động

giáo dục nghệ thuật nhưng Day, Michael D., ed. cũng có một số ý kiến về vấn đề này. Theo các tác giả, trong giáo dục nghệ thuật có sự tương tác rất lớn giữa các yếu tố: người dạy, người học và môi trường(nghệ thuật), nơi nuôi dưỡng và phát triển năng khiếu, năng lực nghệ thuật của học sinh. Do đó, quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật ở trường phổ thông chính là quản lý sự tương tác giữa người dạy, người học và môi trường [34].

Nghiên cứu về thực trạng quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông ở Trung Quốc, Wang, M., cho rằng, trong quản lý chất lượng giảng dạy các môn Nghệ thuật, cần ưu tiên quản lý phương pháp giảng dạy của giáo viên để các phương pháp này có thể kích thích được hứng thú học tập của học sinh; kêu gọi được trí sáng tạo nghệ thuật của các em vì đây là các môn học năng khiếu, thiên về hoạt động thực hành của các nhà giáo dục và học sinh [35].

Các tác giả Chua, A.Y.K & Heng, S.K. nghiên cứu về quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật từ khía cạnh quản lý nguồn tri thức nghệ thuật để nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập các môn Nghệ thuật, bao gồm: Nguồn tri thức từ các cá nhân tạo ra tri thức để người khác sử dụng (các nhà giáo dục nghệ thuật, nghệ sĩ và nhà phê bình nghệ thuật,...); nguồn tri thức là các tác phẩm nghệ thuật, tài liệu chính thức và không chính thức như sách, tạp chí, tài liệu, biểu đồ và hình ảnh...; nguồn tri thức là các hoạt động nghệ thuật thường ngày và các quy trình trong nghệ thuật (kỹ thuật tìm kiếm cảm hứng, lên ý tưởng, khám phá, khái niệm hóa, thử nghiệm, sản xuất và sàng lọc,...). [36].

Tác giả Weigl, A., cho rằng, quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông có liên quan đến việc tổ chức, thực hiện các chính sách văn hóa - giáo dục. Khi các chính sách văn hóa - giáo dục chú trọng đến giáo dục nghệ thuật thì có thể khởi xướng các chương trình, dự án giáo dục nghệ thuật và khuyến khích nhiều nghệ sĩ tham gia hoạt động tích cực hơn trong lĩnh vực này. Chính sách văn hóa - giáo dục cũng đem lại nguồn tài trợ cho các hoạt động nghệ thuật trong và ngoài nhà trường với sự tham gia của đông đảo giáo viên, học sinh [37].

Các tác giả Abiyoga, Mulyanto & Sulisty, nghiên cứu về quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông ở góc độ quản lý cơ sở hạ tầng phục vụ cho giáo dục nghệ thuật. Theo các tác giả này, khi cơ sở hạ tầng của nhà trường hoàn chỉnh và được quản lý tốt có thể tác động tích cực đến quá trình học tập các môn Nghệ thuật của học sinh như: Cải thiện kết quả học tập các môn Nghệ thuật do hứng thú học tập của học sinh được phát huy; học sinh tiếp thu tài liệu học tập các môn Nghệ thuật dễ dàng hơn; phát triển kỹ năng công nghệ hiện đại của học sinh trong sáng tạo nghệ thuật; đẩy nhanh quá trình học tập thực tế; giáo viên dạy các môn Nghệ

thuật có nhiều phương tiện và không gian để nâng cao thành tích nghệ thuật của bản thân và học sinh;... [38].

Ở trong nước, xuất phát từ nhu cầu của người học cũng như sự phát triển của xã hội, tác giả Phan Nhi cho rằng, giáo dục nghệ thuật được dự đoán trở thành trụ cột cốt lõi của giáo dục tổng thể khi nuôi dưỡng sự sáng tạo, tư duy thẩm mỹ, khả năng cảm thụ và những giá trị nhân văn - những yếu tố không thể thiếu trong sự phát triển của tương lai 4.0. Từ đó, tác giả đưa ra một số giải pháp để nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật, dựa trên cấu trúc của hoạt động này [39].

Tác giả Nguyễn Trọng Hoàn khi đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục nghệ thuật trong trường trung học phổ thông đã nhấn mạnh sự cần thiết phải quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật. Theo tác giả, giáo dục nghệ thuật là nội dung giáo dục lần đầu tiên được đưa vào chương trình giáo dục phổ thông cấp trung học phổ thông nên việc triển khai nội dung giáo dục này sẽ vừa mới, vừa khó đối với nhiều trường trung học phổ thông của nước ta, nhất là đối với các trường trung học phổ thông ở những vùng kinh tế - xã hội còn nhiều khó khăn. Vì thế, phải tăng cường quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật trong các trường trung học phổ thông [40].

Như vậy, đã có nhiều công trình ngoài nước và trong nước nghiên cứu về giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật trong trường phổ thông.

3. Kết luận

Từ các nghiên cứu cho thấy, giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông là vấn đề được các tác giả trong và ngoài nước quan tâm nghiên cứu. Các nghiên cứu đã tập trung làm rõ: 1) Giáo dục nghệ thuật là nội dung giáo dục quan trọng trong trường phổ thông nhằm phát triển toàn diện nhân cách học sinh; 2) Giáo dục nghệ thuật có thể thông qua nhiều con đường, phương tiện khác nhau; tuy nhiên thông qua trải nghiệm là con đường đem lại hiệu quả cao hơn, vì nó góp phần hình thành, phát triển những năng lực nghệ thuật chung và những năng lực nghệ thuật đặc thù cho học sinh; 3) Quản lý hoạt động giáo dục nghệ thuật cho học sinh có thể theo chức năng quản lý, cũng có thể theo cấu trúc của hoạt động giáo dục nghệ thuật cho học sinh... Tuy nhiên, vẫn còn một số vấn đề chưa được nghiên cứu một cách đầy đủ, hệ thống, đó là: 1) Giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm mới chỉ được nghiên cứu trong các công trình về giáo dục nghệ thuật cho học sinh nói chung; rất ít các nghiên cứu cụ thể về giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm; 2) Biện pháp quản lý giáo dục nghệ thuật cho học sinh phổ thông theo hướng trải nghiệm chưa được đề cập trong các nghiên cứu gần đây về giáo dục nghệ thuật;

3) Các hình thức giáo dục nghệ thuật cho học sinh theo hướng trải nghiệm trong các công trình nghiên cứu chưa đa dạng, chưa thật sâu sắc;... Đây là những

“khoảng trống” cho các nghiên cứu tiếp theo về giáo dục nghệ thuật và quản lý giáo dục nghệ thuật theo hướng trải nghiệm cho học sinh phổ thông.

Tài liệu tham khảo

- [1] Mahgoub, Y.M, (2015), *The Importance of the Development of Art Education Curriculum in the Sudanese Educational Institutions*, International Journal of Humanities and Social Science 5(8), 1
- [2] Taşkesen, O & Uluçay, T, (2013), *A Study on High School Students' Hopelessness Level Related to School Type, Taking Art Education, Sex and Class Level (Grade)*, International Journal of Arts and Commerce, 2(9).
- [3] Kuo, A. C, (1999), *The State of Art Education in Taiwan and Some Potential Remedies.*, Journal of Cultural Research in Art Education, 17(1), 41-48. <https://doi.org/10.2458/jcrae.5063>
- [4] Coutts & Torres de Eça, (2019), *Learning through Art: Lesson for the 21st Century*, Insea Publications, DOI: 10.24981/978-LTA2018-1.
- [5] Maha Al- Dabbagh, (2020), *The Importance of Art Subjects Implementation in the Education System, Case Study in Jeddah, Saudi Arabia*, DOI:10.21608/mjaf.2019.16676.131646.
- [6] Harland, J., Kinder, K., Lord, P., ... Paola, R, (2000), *Arts Education in Secondary Schools: Effects and Effectiveness*, <https://www.artsedsearch.org/study/ar...>
- [7] Helen D. Hume, (1995), *The Art Teacher's Survival Guide For Elementary And Middle Schools 2nd Edition*.
- [8] Đỗ Ánh Tuyết, (2017), *Bàn về vai trò của giáo dục nghệ thuật trong đời sống*, <http://sunnyart.vn/tin-tuc/vai-tro-cua-nghe-thuat-trong-doi-song.html>
- [9] Quỳnh Linh, (2016), *Lợi ích của giáo dục nghệ thuật*, <https://vnexpress.net/loi-ich-cua-giao-duc-nghe-thuat-34...>
- [10] Trâm Thị Trạch Oanh, (2021), *Tầm quan trọng của giáo dục nghệ thuật ở trường phổ thông trong xu thế hội nhập và tiến trình thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*, Tạp chí Khoa học và Xã hội, 118(179), tr.71-75.
- [11] Seneca Academy, (2020), *Arts Integration In School: 10 Reasons Why It's Important*, <https://www.senecaacademy.org/10-rea...>
- [12] Silverstein, L.B & Layne, S, (2010), *Defining Arts Integration*, The John F. Kennedy Center for the Performing Arts, <https://www.kennedy-center.org/globalassets/education/resources-for-educators/classroom-resources/artsedge/article/arts-integration-resources/what-is-arts-integration/definingartsintegration.pdf>.
- [13] Nompula, Y, (2011), *An investigation of strategies for integrated learning experiences and instruction in the teaching of creative art subjects*, South African Journal of Education 32(3):293-306, DOI: 10.15700/saje.v32n3a579.
- [14] Zhu, Z, (2021), *Art or Art Integration: The Current Art Education in Chinese Secondary School*, Atlantis Press, <https://www.atlantispress.com/proceedings/iclahd-21/125964760>.
- [15] Chung, S. K., (2006), *Digital Story telling in Integrated Arts*, The International Journal of Arts Education, https://ed.arte.gov.tw/uploadfile/Periodical/1320_arts_education41_033050.pdf.
- [16] Chang, J.E & Lee, B, (2019), *Investigating STEAM Education both in the USA and South Korea*, Insea Publications, DOI: 10.24981/978-LTA2018-5.
- [17] Phạm Bích Huyền, (2011), *Giáo dục Văn hóa và Nghệ thuật ở Hàn Quốc*, Thư viện số Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, <http://hdl.handle.net/123456789/647>.
- [18] Donovan, R.W & Davis, D. J.,(2015), *Art Education - School, Preparation of Teachers.*, <https://education.stateuniversity.com/pages/1765/ArtEducation.html#ixzz7UfPfGyZI>
- [19] Richmond, S, (1993), *Art, Imagination, and Teaching: Researching the High School Classroom*, Canadian Journal of Education, 18(4), p.366-380.
- [20] National Arts Education Association, (2009), *Standards for Art Teacher Preparation*, <https://www.arteducators.org/search?q=STANDARDS+FOR+ART+TEACHER+PREPARATION>.
- [21] Phạm Văn Tuyên, (2017), *Giáo dục nghệ thuật- vai trò và trách nhiệm*, <http://nghethuat.hnue.edu.vn/Nghien-cuu-Trao-doi/article/1051>.
- [22] Maaruf, S. Z & Ezani, K, (2018), *Creating a Public Sculpture to Enhance The Experiential Learning In Visual Arts Education*, Sci.Int.(Lahore) 30(5), p.711-715.
- [23] Lachapelle, R, (1997), *Experiential Learning and Discipline-Based Art Education*, Visual Arts Research, 23 (2), 135-144.
- [24] Boggs, J. & Mickel, E. A, (2007), *Experiential Learning Through Interactive Drama: An Alternative To Student Role Plays*, DOI: 10.1177/1052562906294952.
- [25] Luehrman, M, (2002), *Art Experiences and Attitude toward Art Education: A Descriptive Study of Missouri Public School Principals*, National Art Education Association, <https://www.jstor.org/stable/1321085>.
- [26] Al- Radaideh, B. N, (2012), *The Contribution of Art Museums to Art Education*, Journal of Social Sciences, 8(4), p.505-511, <https://doi.org/10.3844/jsssp.2012.505.511>.
- [27] Saskatchewan - Ministry of Education, (2011), *Arts Education 1*, https://www.ece.gov.nt.ca/sites/ece/files/resources/arts_education_1_2011.pdf.
- [28] Berry, P.N, (2019), *The Positive Impacts of Art Education On Inner-City Students*, Bethel University, <https://spark.bethel.edu/etd/71>.
- [29] Trần Thị Vân, (6/2019), *Xây dựng mô hình hoạt động trải nghiệm trong dạy học Mỹ thuật ở trường phổ thông*, Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 141, tr.54-56.
- [30] Đinh Văn Hiến, (5/2021), *Giáo dục nghệ thuật thông qua nghệ thuật công cộng ở Hà Nội*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Mở Hà Nội, số 79, tr.53-62.

- [31] Bùi Ngọc Chu - Lê Xuân Quý, (6/2016), *Giáo dục nghệ thuật theo định hướng phát triển năng lực học sinh tại Trường Trung học cơ sở và Trung học phổ thông Nguyễn Tất Thành qua mô hình câu lạc bộ*, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt, tr.186-188,190.
- [32] Maaruf, S. Z & Ezani, K, (2018), *Creating a Public Sculpture to Enhance The Experiential Learning In Visual Arts Education*, Sci.Int.(Lahore) 30(5), p.711-715.
- [33] Zimmerman, E, (1994), *Concerns of Pre-service Art Teachers and Those Who Prepare Them to Teach*, Art Education 47 (5), p.59–67.
- [34] Day, Michael, D., ed, (1997), *Preparing Teachers of Art*. Reston, VA: National Art Education Association.
- [35] Wang, M, (2022), *A Management Analysis of Art Education Situation for Middle School Students in China*, DOI:10.5539/jel.v11n4p138.
- [36] Chua, A.Y.K & Heng, S.K, (2009), *A knowledge management perspective on Art Education*, International Journal of Information Management, p.326–334, DOI:10.1016/j.ijinfomgt.2009.12.002.
- [37] Weigl, A, (2022), *Independent Performing Arts and Arts Education Cultural Governance of artistic practice*, https://educult.at/wp-content/uploads/2022/05/Weigl_Independent-Performing-Arts-and-Arts-Education-Cultural-Governance-of-Artistic-Practice_2022.pdf.
- [38] Abiyoga, Mulyanto & Sulisty, (2020), *The Positive Effects of Infrastructure Management in Fine Art Learning*, Published by Atlantis Press SARL, <https://www.atlantis-press.com/proceedings/icalc-19/125937634>.
- [39] Phan Nhi, (2020), *Quản lý giáo dục nghệ thuật tại Việt Nam và những bài học*, <https://vietnambusinessinsider.vn/quan-ly-giao-duc-nghe-thuat-tai-viet-nam-va-nhung-bai-hoc-a17148.html>.
- [40] Nguyễn Trọng Hoàn, (2019), *Giáo dục nghệ thuật trong việc hình thành, phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh*, <https://moet.gov.vn/giaoducquocdan/giao-duc-trung-hoc/Pages/default.aspx?ItemID=6135>.

OVERVIEW OF RESEARCH ON EXPERIENCE-ORIENTED ART EDUCATION AND MANAGING THE EXPERIENCE-ORIENTED ART EDUCATION FOR HIGH SCHOOL STUDENTS

Le Vu Anh

Email: vule.lemoine@gmail.com
 Nghe An College of Culture and Arts
 No. 253 Phung Chi Kien, Vinh city,
 Nghe An province, Vietnam

ABSTRACT: *Experience-oriented art education for students is a crucial educational content in high schools. It is imperative to fortify the management of the content's execution to enhance the quality of art education for students through experience learning. However, experience-oriented art education and managing it are currently both new and difficult problems for Vietnamese high schools. The overview aims to show the empirical situation on this issue and, on that basis, identify issues that need further research.*

KEYWORDS: *Art education, management, art education management, experience, managing the experience-oriented art education.*